

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO K 1.20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU. PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -

:: :: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. :: ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK. IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU. U. Z. S. O. J.

GOD. III.

ŠIBENIK, srijeda 5. svibnja 1915.

BR. 76. (306.)

Rusi doživljuju u Galiciji veliki poraz. — Ogroman ratni plijen od preko 30.000 zarobljenika, 25 topova, 64 puščana stroja. — Hindenburg odcjepljuje baltičke pokrajine od Rusije i napreduje prema Rigi — Uspjesi njemački u Flandriji. — Pred Dardanelima.

Ofenziva u Galiciji.

Više od 30.000 Rusa zarobljeno.

BEČ, 3. svibnja. Službeno se saopćuje:

Udružene austro-ugarske i njemačke sile jučer su napale neprijatelja u njegovom položaju u zapadnoj Galiciji, već mjesec zaposjednutom, te ga na čitavome frontu Malastov-Gorlice-Gromnik i sjeverno od toga potisnule i teške gubitke mu zadale. Više od 8.000 Rusa bilo je zarobljeno; broj zaplijenjenih topova i strojevnih pušaka još nije ustanovljen. Istodobno su naše čete iznudile prelaz preko donjeg Dunajca.

BERLIN, 3. svibnja. Službeno se saopćuje:

Na jugoistočnom ratištu u prisustvu vrhovnog zapovjednika jedmaršala nadvojvode Fridrika i pod vodstvom general-pukovnika Mackensena savezne čete, nakon najlučih borba, provalile su na mnogobrojnim mjestima čitavu rusku frontu u zapadnoj Galiciji, po prilici od ugarske granice do ušća Dunajca u Vislu te ju sa svih strana potisnule.

Za noćnim dijelovima neprijateljske vojske, koji su mogli pobjeći, upričena je onda od strane saveznih četa nakon uzmaka prama istoku žestoka potjera.

Pobsjednički trofeji nemogu se još niiti približno pregledati.

BERLIN, 4. svibnja. Službeno se saopćuje:

Na jugoistočnom ratištu ofenziva izmedju šumskih Karpata i gornje Visle nalazi se u dobrom napredovanju.

Plijen prvog dana iznosio je 21.500 zarobljenika, 16 topova, 47 puščanih strojeva i još nepregledna ratna zaliha svake vrsti.

BEČ, 4. svibnja. Službeno se saopćuje:

U vjernom bratstvu oružja savezničke njemačke i austro-ugarske čete izvježile su novu pobjedu. Čitava jako utvrđena neprijateljska fronta izmedju Visle i karpatske grbine, koju su Rusi držali nakon svog uzmaka poslije slavne naše bitne kod Limanova u zapadnoj Galiciji, bila je u čitavoj svojoj prostornosti od nas osvojena.

U nastavku svog napadaja austro-ugarske i njemačke boine sile i jučer su na čitavoj fronti, na očigled vrhovnog zadovjednika vojske feldmaršala nadvojvode

Fridrika, izvojevale nove uspjehe te nezadrživo napredovale prama istoku i ponovno jake ruske sile prisilile na hitri bijeg.

Značenje sveukupnog uspjeha nemože se još približno doгодati.

Broj dosadanih zarobljenih Rusa poskočio je na preko 30.000 te svakog sata sve više raste.

U mnogobrojnim ruskim položajima zaplijenjeno je ogromno mnoštvo ratnog materijala; 25 topova, 64 puščana stroja bijahu odmah u prvome početku plijen.

Na svim ostalim frontama položaj je u glavnome nepromijenjen.

Sa karpatske fronte.

BEČ, 3. svibnja. Službeno se saopćuje:

Na frontu Karpata i Beskida položaj je nepromijenjen.

U šumskim Karpatima mi smo u novim bojevima istočno od Koziove dobili na prostoru. Više stotina Rusa bilo je zarobljeno, tri strojevne puške zaplijenjene. U prostoru Koziove mi smo neprijatelja bacili iz njegova položaja, te krvavo odbili njegove protunapadaje. Tu je više stotina Rusa bilo zarobljeno, tri strojevne puške zaplijenjene.

I sjeverno od Osmalode bio je neprijatelj sa više visova potisnut, te je pretrpio teške gubitke. I ondje je borba još u toku.

Na ruskoj granici izmedju Prutha i Dniestra ništa nova.

Ponovna stavnja god. 21. do 36.

BEČ, 4. svibnja. Službeno se saopćuje:

Stavnje pripadnika narodnog ustanka godišta 1878 do uključivo godišta 1890, 1892, 1893 i 1894, koje su izvršene od I. X. do 31. XII. 1914 dale su rezultat, da se u svim mjestima nije jednakom mjerom prosegivala sposobnost pozvanika. Razlike koje su od toga nastale trebju prešno i pravredno izravnane da bude tako osigurano jednako postupanje svih državljana sposobnih za oružje kod uporabe za obranu domovine.

Vojna uprava stroga je naredila ponovnu stavnju pripadnika narodnog ustanka spomenutih godišta, izim u onim okružjima gdje uspjeh prvih stavnja isključuje potrebu nove stavnje.

Na novu stavnju imaju se prikazati i oni koji su u prošim stavnjam proglašeni sposobnim za službu u oružanom narodnom ustanku, ali koji su od tada bili pušteni na dopust kao nesposobni. Novačenje će uslijediti od 25 svibnja do 15 lipnja.

Radi provaganja novih stavnja biti će odgodjeno sazivanje kategorija narodnog ustanka, koje su stvorene nedavno najavljenim promjenama zakona o narodnom ustanku.

BEČ, 4. svibnja. Danas su obelodanjeni novi zakonski propisi u pogledu privremenog proširenja dužnosti narodnog ustanka, za obe pole monarhije, za Austriju carskom naredbom, a za Tiroi i Voralberg posebnom carskom patentom. Odredbe vrijede samo za trajanja današnjeg rata.

Osamnaestogodišnji dolaze na frontu kad bude cio prvi poziv već amo. Stavnja mladog narodnog ustanka biti će provedena od mješovitih komisije. Vojna uprava nastojati će da riješi od službe sve one radne sile u poljodjelstvu, obrtu, trgovini, industriji, koje su neophodno potrebite, osobitim obzirom da se djelatnost ovih obrta ne umanj.

U Rusiji.

Nijemci gone Ruse prama Rigi.

BERLIN, 3. svibnja. Službeno se saopćuje:

Pri daljnjoj potjeri prama Rigi bježećih Rusa mi smo jučer zaplijenili četiri topa i četiri puščana stroja, te južno od Mitau zarobili 1.700 Rusa, tako da ukupni broj zarobljenika porasao je na 3.200.

Ruski napadaji jugozapadno od Kalvarja ponesrečiše se, uz jake gubitke po neprijatelja. Rusi su bili bačeni preko Szaszupe te su ostavili u našim rukama 330 zarobljenika.

I sjeveroistočno Skiernievica Rusi su doživili težak poraz, te su, uz veliki broj mrtvih, izgubili stotinu zarobljenih.

BERLIN, 4. svibnja. Službeno se saopćuje:

U potjeri na Mitau broj zarobljenih Rusa poskočio je na više od 4.000.

Ponovni ruski napadaji jugozapadno Kalvarja bili su odbiveni; 170 Rusa bilo je zarobljeno.

Isto tako izjaloviše se ruski napadaji sjeveroistočno Augustova, uz teške gubitke po neprijatelja, koji je, osim zaroblje-

nih četiri častnika i 420 ljudi izgubio takodjer dva puščana stroja.

I sjeveroistočno od Lomze ruski noćni napadaj bio je odbiven.

Riga je glavni grad gubernije livlandske, na istoimenom zaljevu Baltičkog mora. Broji 200.000 duša, od kojih polovina su Nijemci, dočim je Rusa tek 20%. Riga ima silno razvijenu industriju, te je poznata sa revolucionarnih pokreta.

Hindenburg je dulje vremena mirovao i spremao udarac u baltičke ruske pokrajine, gdje ima mnogo njemačkog živilja. Time je osvojio jedno 40.000 klm. četvornih zemljišta od ostale Rusije, kamo spada i ratna luka Libau.

Istodobno sa napredovanjem Hindenburga s kopnene strane, čuje se i o akciji njemačke mornarice proti Libau i Rigi.

Akcija proti Dardanelima.

CARIGRAD, 3. svibnja. Službeno se saopćuje:

Vatra naših baterija protiv neprijatelja nalazećeg se kod Seddil Bahr uspješna je.

Francuska oklopnjača „Henri IV.“ jučer je bila pogodjena sa 10 hitaca. Danas nije je bilo na bojištu.

Noćni napadaj neprijateljskih torpiljarki protiv morskog tjesnaca bio je lako odbiven.

Neprijateljska podmornica, koja je htjela proći kroz morski tjesnac, nabasala je na minu te potonula.

CARIGRAD, 4. svibnja. Glavni kvartir saopćuje:

Kod Ariburnu nalazeći se neprijatelj pokušao je ponovni narstaj. Bio je ipak, uz velike gubitke, potisnut prama morskoj obali.

Oklopni krstaš „Agamemnom“, kada je pokušao da bombardira Bulair, bio je pogodjen od četiri hitca, te je bio primoran, da se povuče.

Sa francuskog ratišta.

BERLIN, 3. svibnja. Službeno se saopćuje:

U Flandriji mi smo jučer poduzeli uspješan napadaj sjeveroistočno od Yperna, zauzeli dvorce Fortuin jugoistočno Saint Julien-Campagne te smo lagumanjem prouzročili neprijateljskom položaju znatne gubitke.

Izmedju Souain i Perthesa, izmedju Maase i Mosele jučer je bilo samo artiljerijskih borba.

Na Hartmannswellerkopfu poduzeli su Francuzi uzaludne pokušajne napadaje protiv vrha našeg položaja. Njemačka flotila letjećih strojeva napala je jučer hangar aeroplana i kolodvor u Epinalu, očigledno dobrim uspjehom.

BERLIN, 4. svibnja. Službeno se saopćuje:

U Flandriji mi prosljedujemo

naše napadaje sa sjevera i sa istoka velikim uspjehom. U jutro pali su u naše ruke Zevenkote, Zonnebeke, Westhocke, šume Poligonevel i Nonneborcehn, sve mjesta za koja se od više mjeseci vodi borba. Uzmičući neprijatelj, nalazi se s bokova pod vatrom naših baterija.

Sjeverno i južno od Yperna, u Argoni pokušali su Francuzi sjeverno od Le Four de Paris izjalud. da preosvoje jedan od nas dne 1. ov. mj. zauzeti jarak.

Izmedju Maase i Mosele i jučer su borbe nastavljene.

Sukobi na moru.

BERLIN, 3. svibnja. Službeno se saopćuje:

Na 1. o. mj. njemačka podmornica torpedirala je kod galoperskog svjetionika engleski torpedorazarač „Recruit“. Istoga dana u blizini Nordhinter svjetionika došlo je do bitke izmedju dvije njemačke ladje izvidnice i nekoliko oružanih engleskih ribarskih ladja. Jedna engleska ladja uništena. Divizija engleskih razarača ušla je u bitku, koja je svršila gubitkom jednog našeg izvidnog čamca. Po izvještaju engleskog admiralteta, spašen je veći dio momčadi.

BERLIN, 4. svibnja. Službeno se saopćuje:

Jučer je imao njemački hidroplan u Sjevernom Moru okršaj sa više engleskih pomorskih ladja. Hidroplan je sasuo na torpiljarke bombe te jednu potopio. Podmornice su pucale u hidroplan, a da nisu pogodile. Hidroplan povratio se čitav.

svuju obranu, oduzevi ga ispod vlasti gospodarstva. To je bio prvi stepen k posvećenijem ukinuću nevoljništva i kmetstva.

Kad se je osnova pročitala u sabornici nastane ogromna buka i vika. (Krasno prikazano od Jana Matejka).

Jedni su vikali: slažemo se, slažemo i pozivali kralja, da se na konstituciju odmah priđe, dok su drugi bijesno vikali, da je to nasilje, da nema pristajanja jur konstitucija vodi do robstva. Osobito je žestoko ustao protiv prihvata novog zakona zastupnik Kališa: Luhoževski. Bacio se na zemlju pred tronom kralja, zapriječujući put zastupnicima, koji su htjeli da konstituciju s kraljem zajedno prisegnu i viču, da treba da preko njegova trupla progju. Za tim podignu u ruke malogodišnjeg sina, koji se je nalazio na galeriji sabornice, stade vikati, da ga voli ubiti, nego da dočeka onaj čas, kad će mu sin živjeti u Poljskoj, u kojoj već nema zlatne slobode. Kroz nekoliko sati trajala je vika i buka. Na koncu su se morali ušjeti protivnici konstitucije, kojih je u ostalom u saboru bilo malo, a u to ostali zastupnici potpisahu konstituciju, te se zajedno sa kraljem zapute u katedralu, gdje se zapriješose.

Na dvoru, na ulicama i trgovima, bilo je sve živo i vrvilo svijetom, kroz cijelo vrijeme vijećanja u saboru od nekoliko sati. Narod je već doznao o čemu se radi, davao izražaja svom veselju vičući kralju i tvorničima konstituciju trećega maja, a s druge se strane prijetio protivnicima, koji su ju htjeli omesti. Svaki je razumio, stupa konstitucija u život, da će to biti početak nove snage i sreće Poljske, da će nestat starih nepravednosti, a neprijatelji prestat Poljsku omalovažavati.

Zato je radost i veselje raspirala prsa svih onih koji su domovinu iskreno ljubili, za to se je uvijek orilo: „Neka žive kralj! Neka žive kralj s narodom a narod s kraljem“. Kad su po zapriješuću zastupnici izlazili iz katedrale, podiže ih na ruke i odnijeh u triumfu u kraljevski dvor. Protivnici pak, koji nijesu htjeli da idu u katedralu već ostali u sabornici, stadoše vječati što im je činiti, nijesu se smjeli niti da pokažu na ulicu bojeći se, da ih razdraženi narod ne napadne. Megju građanstvu Varšave pokazao se odmah veliko oduševljenje za konstituciju 3 maja. Kad se je pak glas o prihvatu konstitucije raširio po zemlji, svugdje su ju radostnim srcem pozdravljali, što više molitve zahvalnice se molile za njezin uspjeh.

Mužari od 42 i 30.5.

Kada su se u kolovozu g. 1914. centralne vlasti zarile za čitavom skoro Evropom, umiješao se je u grvanje topova na jednom rtk topova takove snage, da su svi drugi topovi zanjemili. Naši protivnici našli su se zaprepašteni i zapanjeni pred dvije nove pojave, kojima se ničim sličnim nisu mogli da opru. To su bili njem. mužari kalibra 42 i austro-ugarski motorni mužari kalibra 30.5. Gdje su ovi orijaši zarikali, tu su se poput atakla silomli i najaci betonski oklopi, a oklopljeni tornjevi bili su propunjeni kao lim. Kad je rat otpočeo, uzelo je ces. i kr. topništvo svoje iskušane poljske obice i motorne mužare sa sobom na ratište. Na tom ratnom području bilo je za austro-ugarsko vojno vodstvo ugodno iznenađenje, da je za teške baterije imala potpunu premoć. Rusi su doduše uzeli svoje teške obice na ratište, ali njihovo djelovanje nije nigdje moglo da se takmi s teškim baterijama monarhije.

Kad je onda boj u bitkama kod Krakova prvi put poprimio forme pozicionog rata, austro-ugarsko je vojno vodstvo upotrijebilo teške tvrdjavne topove svih kalibra. Uspjehi ovih teških baterija bili su vanredni. U krvavim bojevima kod Krakova sačinjavale su one očelnu hrptenjaču vojske, te pokazale upravo divnu pokretnost. Onda se ostavilo Rusima otvoreno polje, da se primaknu na sjevero-istočnu frontu pred Krakov. Kad su međutim pokušali, da se približe, otvorile su baterije ove tvrdjave na njih tako strašnu vatru, da su bijegom uzmakli. Osobito su kosile ruske redove ove teške baterije kod opsade Przemysla i tu su mužari kalibra 30.5 dobili ime „ort“ (davao). Savezno s izvrsnim izvidima aeroplana teške su baterije, a prije svega motorni mužari kod obrane Przemysla polučili vanredne uspjehe. Gdje god su Rusi postavili koju bateriju, odmah je ta bila otkrivena i tako bombardirana, da je postala za bitku neposobnom. Gdje su Rusi postavili svoje pričuve, piloti su ih opazili i odmah je slijedila vatra iz orijaških topova, koji nijesu štediti života. Za vrijeme jurišanja gonili su ti topovi neprekidno sipali smrt i propast, tako da su se ruske čete poput snijega

na suncu rastapale. Hrpe mrtvaca označivale su mjesto, gdje je „ort“ i njegov brat poslova. Rusi nisu mogli utvrditi Przemysla svojim baterijama razoriti. Jednu utvrdnu sjeverne fronte pogodile su dvije ruske granate najtežeg kalibra, na istom mjestu betonskog oklopa i nisu ga ni probile.

Sjajni uspjesi austro-ugarskih teških baterija potakli su vojno vodstvo, da odmah sa svim sredstvima nastavi gradjenje ovog važnog ratnog faktora, te je tako danas naša premoć još kud i kamo veća nego li početkom rata, s tim više, što opskrbljivanje municijom najbolje funkcionira, dok Rusi, koji su i na tom području rasipavali svoje sile, moraju s municijom nemilo štediti. I u bojovima na Nidi i Dunaju teške su baterije sjajno poslovale i u najnovije vrijeme i tako ugrožavali boravak Rusa u Tarnovu, da se oni već i ne usuduju da dodju u grad.

Skupoća u Przemyslu pred predajom.

„Kurier Lvovski“ donosi potankosti o skupoći živeža u Przemyslu zadnjih dana pred predajom. Zadnje doba opsade stajalo je: 100 kg. pšenice 660 K, 100 kg. riže 400 K, 100 kg. pirinča 900 K, 100 kg. cukra 2,400 K, jedna kokoš 50 K, jedno jaje 1 K 50 para, glava kruha 20 K, 100 kg. krumpira 120 K, kutija žigica 1 K. Pive i vina u zadnji čas upoće nije bilo.

Italija i Njemačka.

„Bund“ piše, da među Italijom i Njemačkom vladaju dobri odnošaji. To dokazuje činjenica, da se još uvijek izvozi ugljen iz Njemačke u Italiju. Italija trebuje godišnje jedanaest milijuna tona tudjeg ugljela, te manjak pokriva iz Njemačke.

KRONIKA.

Parizko novinstvo veli, da nenadni njemački napadaj protiv savezničke fronte kod Ypresa nije imao uspjeha, kojemu se Nejmeci nadali. Nijemci su očito htjeli pokušati provalu prema Calaisu. Saveznici da će opet predočiti izgubljeno zemljište.

„Times“ oštro kritikuje taktiku vlade, te veli, da ona kida sile dočim da bi sav materijal vojske, koji nije nuždan, morao biti poslan na glavnu frontu u Flandriji, gdje su englezke operacije uvijek sprječavane pomanjkanjem topništva i municije. Potrebno je, da operacije na drugim frontama budu izvršivane manjim silama, jer bi bila nepopravljiva šteta, kad englezka vojska na zapadnom ratištu ne bi bila kadra ispuniti svoje zadaće pošto je odgovorila svim zahtjevima obrane domovine.

Prema vestima iz Le Havra nalazi se u vodama otko Lemnosa stotinu velikih oceanskih parobroda Transatlantskog društva Messageries maritimes. Kod Tenedosa nalazila se prošle sedmice mornarica od 32 ratna broda. Drži se, da proti Dardanelima izkrcana kopnena vojska iznosi 50,000 ljudi.

„Fremdenblatt“ donosi, da je zajednički ministar objelodanito naredbu sa retroaktivnom vrijednosti, prema koje veterani i nesposobni za oružje mogu biti uvršteni u pomoćne bataljune i u zdravstvenu službu.

„Times“ javlja, da je pekinški njemački vojni atašee umoren u Mandžuriji.

Parizki „Journal“ javlja, da je sv. Otac Papa primio dne 22. travnja u audijenciji njemačkog poklisara u Rimu kneza Bilowu.

Gospodarstvo.

Stanje uspjeva.

Prvi službeni izvještaj o stanju u Ugarskoj sasvim je povoljan. Iz Austrije nema još službenog izvještaja ali propitivanje jednog bečkog lista kod iskusnih poljodjelaca imao je rezultat, te se može konstatirati u prvom redu to, da je žitaricama ob-

radjena površina bitno veća nego lani i preklani a drugo, da su se zimski usjevi do sada snažno razvili, dok su proljetne radnje na oranicama već dovršene ili će u najskorije vrijeme biti dovršene. Ne bude li elementarnih neprilika, može se pouzdano očekivati dobra žetva.

Ulošci u njemačkim štedionicama.

Ulošci u njemačkim štedionicama premašuju mjeseca marta za 390 milijuna maraka one svote, koje su iz štedionica izvadjene. Pretičak će dakle od mjeseca do mjeseca povećava, a to je očit dokaz o povoljnom razviku narodnog gospodarstva.

Domaće vijesti.

Izbor franjevačkog generala. U subotu prije Duhova, 22. ov. mj. započeo će u Rimu generalni kapitul franjevačkog reda. Na kapitul dolaze franjevački provincijali i vladajući kustodi čitavog reda, gdje će svaki predati relaciju o upravi svoje provincije, a general o upravi čitavog reda. Po tom će se birati nova uprava reda: general, 6 definitora i prokurator reda.

Sastanak hrvatskih franjevačkih provincijala. U petak 30. travnja došli su na Rijeku: provincijali preč. o. fra Lovro Mihačević, redodržavnik Bosne-Srebrne; preč. o. fra Dujo Ostojić, redodržavnik hercegovački i preč. o. fra Rafael Rodić, redodržavnik banovinski. Na Trstatu sastali su se sa slovenskim provincijalom o. Angelom Mejnikom i dalmatinskim provincijalima preč. gg. o. Augustinom Juničićem i o. Kardumom.

Obilje krumpira. Iz Gurahumore u Bukovini javljaju, da je u Bukovini ogromna zalaha krumpira i repe i da usljed toga raste produkcija špirita.

Grad i okolica.

Plemeniti dar. Gosp. major Castro kao zapovjednik bataljuna poslao je u ime svoje, časnika i vojnika 2000 kruna Franki Čaleta, udovi pok. Ive Čaleta, nadredara, koji je poginuo u ratu. Jučer je svota udovi bila uručena.

„Zlato dadoh za željezo“. Ova plemenita akcija nemože se dovoljno preporučiti općinstvu za podporu. Tko hoće da i u ovom patriotskom radu sudjeluje, neka se izvoli obratiti na c. k. Kotarsko Poglavarstvo.

Nadjena novčarka.

Tko je novčarku izgubio, neka se prijavi opć. redarstvenom povjereništvu.

MLIJEKO: kraljice i ovčije, čisto, naravno i sterilizirano, prodaje po 48 para litar, Uzorna Mljekarna J. Drezga.

VELIKA ZLATARIJA
GJ. PLANČIĆ
Vis - Starigrad - Velaluka
:- ŠIBENIK. :-
Kupuje staro zlato i srebro
uz najpovoljnije cijene.

Sa više strane primismo novih narudžaba našeg lista. Obzirom na sadašnje ratne okolnosti i na velike troškove, koje mora podržavati naš list, obznanjujemo nove predbrojnice, da ako žele primati „Hrv. Misao“ nek pošalju prije preplatu barem za jedan tromjeseč.

Opća koristi!

Ženska krojačka škola, sistema „Europa“, obavještuje p. n. čj. gospogije i gospogije grada Šibenika i okolice, da će dne 3. svibnja t. g. otvoriti tečaj u Šibeniku u Glavnoj ulici br. 40 II. kat. (kuća Gilardi), te se upozoruju čj. naslovi, da ovu vanrednu priliku u lahkoći, kratkoći vremena i savršenoj jednostavnosti u poduci sveukupnoga ženskoga odjca, nepropuste, budući da jamčimo, da se svaka tačno i potpuno u sveukupnom krojenju, za malo dana, može da usavrši. Najviše jamstvo pružaju bezbrojna priznanja i javna očitovanja iz svih krajeva ove monarhije.

Na upis prima se, za vrijeme poduke u školi, izjutra od 9-12 i po podne od 3-7 sati.

Opzirom na kratkoću tečaja, molimo svakoga, da već sad u početku sudjeluje. Za mnogobrojni posjet moli uz štovanje
Š. R. ROŠIĆ
upravitelj.

Traži se.

Mjesnog zastupnika, za posjećivanje učenića na upis u Žensku krojačku školu „Europa“, traži Š. R. Rošić, upravitelj. Upitati u Hotel Šibenik.

Bakalara, ulja maslinovog, pirinča.

Sumpora i sumporaca „Torpedo“ Strcalja „Vermorel“ i „Non plus ultra“ cukra u kockama (caklaša) sjemenja djetelne uz snižene cijene prodaje

PIO TERZANOVIĆ U ŠIBENIKU
KRUMPIR
nalazi se na putu.

Vrsna švelja,

savršena u modernom kroju i šivenju odijela za gospogije, gospogjice i djecu, prima naručbe u kući Fontana na II. podu kod sv. Frane.

Izvršba brza, cijene umjerene.

Kuća u sredini grada

na dva poda, s električnom svjetlošću i vodom, i sa tri konobe, prodaje se. Priupitat se u uredništvu lista.

Velika svota novaca

može da se nakloni svakome, koji postane naručnicima. — Bezplatna izjašnjenja šalje: Srećkovno zastupstvo 30. Ljubljana.

Novinarski papir

novi („Piccolo“) za pakovanje 50 kg. — K 10

1000 Felpost-dopisnica

— K 6 —
TRAFIKA ANTE BOGIĆ — ŠIBENIK.

Od danas unapred prodava na malo i na veliko

Jzvrstno crno stolno vino
po 72 pare litar
jako 11 stupnjeva alkohola

UGO FOSCO, posjednik

KONOBA nalazi se u stonjoj kući u Varošu kod c. k. Kotarskog Poglavarstva.

POZOR! Dvorište prikladno za kuhanje.

Soba s pokuštvom

po želji sa još jednom sobicom iznajmljuje se. Ista se nalazi u kući br. 225 kod Vatrogasnog Društva. Upitati se kod vlastnika.

— 4 —
TEŽACI POZOR! Imam u zalihni ovcu količinu svježeg sjemenja djeteline. Cijena umjerena. Preporučam se
PIO TERZANOVIĆ, trgovac - Šibenik.

Poljsko kraljevstvo pred svojom propašću

Piše: Dr. M. A.

VII.

Nakon svestranog vijećanja, te iza kako je već čitava osnova bila gotova, odlučio, da novi zakon ili konstitucija bude predložena saboru na prihvata, prvih dana mjeseca maja 1791. godine, kada će dosta zastupnika, koji nijesu u tajnu upućeni i bili protivni, otputovati iz Varšave svojim kućama zbog Uskršnjih blagdana. Odbraše baš dan 5. maja, a kasnije skratih još za dva dana, te ustanoviše dan 3. maja. O tome su bili pouzdani zastupnici pismom obaviješteni.

Konačno nadogje dan, već davno od mnogih očekivani i za svakoga Poljaka pun ponosa, dan 3. maja 1791. godine. Od ranoga jutra vladala je u Varšavi silna žurba. Tisuće građanstva sleglo se pred kraljevski dvor gdje su se obdržavala saborska zasjedanja. Bili su se rasprostirli između građanstva čudni i uzbuđujući glasovi. Drži se da je to sam Kollontaj preko svojih pouzdanika širio, e da tako nastane megju simpatizujućim građanstvom, koje je već tada Kollontaja obožavalo, što veći interes, da se sakupi što veći broj i tako djeluje podbojno na pristaše konstitucije i one koji su još oklijevali, a s druge strane ustrašujuće na protivnike i pristaše Rusije: Šap-talo se na uho, da će se tog dana dogoditi nešto važna i neobična. Jedni su govorili, da su pristaše Branicnog rasrgjeni s toga, što se je predsjednik sabora zapisao u gradske knjige, te da ga za to namjeravaju ubiti. Drugi su opet govorili, da se sam kralj namjerava upisat u gradske knjige. Bilo je i takvih, a ti su se približavali istini, koji su nagajali, da sabor ima prihvatiti kakvi važan i za građanstvo i za cijelu zemlju koristan zakon, a pristaše Branicnog, da se misle tome uprijet. U istinu dvor je bio opkoljen vojskom, kad se saznalo, da Branic i njegovi pristaše misle upotrebiti silu. Za Branicnog se je govorilo, da je pogibeljan, te je uvijek imao na galeriji sabora nekoliko svojih ljudi, uvijek spravni na svako djelo, koje im hetman naloži. Ali isto tako na galeriji bilo je postavljeno nekoliko oficira pod vodstvom kneza Josepa Ponia-tovskog — koji je kasnije poginuo kod Lipskog za Napoleonskih ratova — kojim je bilo naloženo da drže na uzdi Branicnog i njegove ljude.

Već su svi zastupnici bili na svojim mjestima, kad oko jedanaest sati ugje u sabornicu kralj, koji odmah naloži da se pročita pisma poljačkih poslanika na stranim dvorovima, koji su ovi izvješćivali svoju vladu, da Poljskoj prijeli od Rusije pogibelj.

Zastupnici se dižoše sa svojih klupa, te stadoše vikati, da se treba žurit prihvatiti najvažnijih zakona, koji će popraviti što je u upravi zlo, te ojačat državu. Na to se sam kralj digne, te reče, da je zbor patrijota već sastavio projekt tih zakona te naredi, da se pročita projekt konstitucije. Konstitucija ta, ukinula je veto, te ustanovila nasljedno kraljevstvo. Dalje je konstitucija davala pristup u sabor i zastupnicima građanstva, koji su bili od sada ravni šlahiti, dok je seljaštvo sama država uzela pod